

31.10.2025

VN/1242/2025

VN/1242/2025-OM-22

Maa- ja metsätalousministeriö

Oikeusministeriön lausunto yhteisaluelain 7 §:n muutosehdotuksesta

Maa- ja metsätalousministeriö on täydentävästi pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhteisaluelain (758/1989) muuttamisesta. Oikeusministeriö on jo aiemmin (13.8.2025) antanut maa- ja metsätalousministeriölle lausunnon yhteisaluelain muuttamista koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Nyt käsillä oleva lausuntopyyntö koskee erityisesti yhteisaluelain 7 §:n säännösehdoitukseen tämän jälkeen tehtyjä muutosehdoitukia. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi osakaskunnan kokousta koskevaan 7 §:ään uusi 2 momentti, jonka nojalla osakkailla olisi mahdollisuus vaatia osakaskunnan kokouksen järjestämistä myös etäosallistumiseen perustuen eli niin kutsuttuna hybridikokouksena. Ehdotetun säännöksen mukaan, jos joku osakkaista sitä vaatii, osakaskunnan kokous on järjestettävä siten, että osakkaat voivat osallistua kokoukseen täysimääräisesti ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Voimassa olevan pykälän 2 momentti siirtyisi sellaisenaan uudeksi 3 momentiksi.

Nyt käsillä oleva esitys eroaa yhteisaluelain 7 §:n muuttamista koskeneesta aiemmasta esityksestä, jossa etäosallistumismahdollisuuden tarjoamista koskeva päätöskompetenssi oli annettu osakaskunnan hoitokunnalle. Esitystä koskeneessa lausunnossaan oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että kun päätöskompetenssi oli esityksessä osoitettu nimenomaisesti hoitokunnalle, jäi esityksen pohjalta epäselväksi, miten hybridikokouksen järjestämisen osalta voitaisiin toimia sellaisissa hoitokunnissa (kuten järjestäytymättömissä osakaskunnissa sekä toimitsijoiden hoitamisissa osakaskunnissa), joissa hoitokuntaa ei lähtökohtaisesti ole. Samalla kuitenkin mahdollinen tarve hybridikokouksen järjestämiseen voisi oletettavasti koskettaa myös näitä muita osakaskuntia.

Etäosallistumista koskevan päätösvallan käytöstä ja nk. hybridikokouksen järjestämisestä on nykyisin säädetty monin paikoin yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä. Tavanomaisesti laissa on tällöin säädetty kokouksen koolle kutsuvan tahon – tyypillisimmin hallituksen tai vastaavan toimielimen – oikeudesta päättää etäosallistumismahdollisuuden tarjoamisesta. Esimerkiksi osakeyhtiölaissa (624/2006, 5 luvun 16 §:n 2 momentti) ja asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009, 6 luvun 17 §:n 2 momentti) on säädetty hallituksen toimivallasta sallia yhtiökokoukseen osallistuminen etänä tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Edelleen esimerkiksi yksityistieläissa (560/2018, 58 §:n 3 momentti) on säädetty tiekunnan toimitsijamiehen tai hoitokunnan oikeudesta sallia etäosallistuminen tiekunnan kokoukseen. Asunto-osakeyhtiölain tapauksessa vähemmistöosakkailla on tietyissä tapauksissa myös oikeus vaatia etäosallistumismahdollisuuden tarjoamista (6 luvun 17 a §:n 1 momentti). Tällaista osallistumista on vaadittava kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Käsillä olevassa esityksessä ehdotetaan osakkaalle oikeutta vaatia etäosallistumisen järjestämistä. Esityksessä tällaista oikeutta ei ole erityisemmin rajattu esimerkiksi tiettyyn vähemmistöosakkaiden joukkoon, ja esityksen perusteella se voisi tulla kyseeseen sekä järjestäytymättömissä että järjestäytyneissä osakaskunnissa. Esityksen perusteella vaatimuksen tekoon ei edellytetä tiettyä osuutta osuuksien kokonaisuudesta, vaan yhdenkin osakkaan vaatimuksesta etäosallistumismahdollisuus tulisi järjestää.

Esityksen perustelujen mukaan vaatimus etäosallistumismahdollisuuden tarjoamiseen tulee osoittaa kokousta järjestävälle taholle. Tällainen taho voi olla osakaskunnan hoitokunta tai toimitsija järjestäytyneissä osakaskunnissa (yhteisaluelain 9 §) taikka joku osakkaista tai tämän pyytämänä Maanmittauslaitos järjestäytymättömissä osakaskunnissa (yhteisaluelain 10 §). Sen sijaan osakskunta itsessään ei yhteisaluelain valossa näyttyädy varsinaisesti kokousta järjestävänä tahona. Tähän nähdessä perustelujen kohtaa, jonka mukaan "Uudella säännöksellä veloitetaan osakskuntaa järjestämään osakskunnan kokous etäosallistumiseen perustuen, jos joku osakkaista sitä vaatii" (s. 1), voidaankin pitää hieman harhaanjohtavana. Oikeusministeriön mielestä säännösehdotuksen perusteluja olisi hyvä tarkistaa ja selkiyttää tältä osin.

Ehdotetussa 7 §:n 2 momentissa todetaan ainoastaan osakkaan oikeus vaatia etäosallistumismahdollisuuden tarjoamista. Säännösehdotuksesta ei siten ilmene, että kokouksen koolle kutsuvalla taholla olisi (myös) oma-aloitteisesti toimivalta tarjota etäosallistumismahdollisuutta. Nykymuodossaan säännösehdotus onkin ymmärrettävissä siten, että etäosallistumisen tarjoaminen edellyttää, että joku osakkaista tätä nimenomaisesti vaatii. Edellä kuvattujen muiden lakien esimerkkien valossa tyyppisempi sääntelytapa on ollut sellainen, jossa kokouksen koolle kutsuvalla taholle perustetaan toimivalta tarjota kokoukseen etäosallistumismahdollisuutta. Tämän lisäksi (siltä varalta, ettei tällaista valtuutta käytetä) laissa (kuten esimerkiksi asunto-osakeyhtiölaissa) on voitu säätää osakkaan oikeudesta vaatia etäosallistumismahdollisuuden tarjoamista. Tältä pohjalta oikeusministeriö esittääkin harkittavaksi, olisiko säännösehdotuksiin aiheellista sisällyttää myös osakskunnan kokouksen koolle kutsuvan tahon toimivalta tarjota etäosallistumismahdollisuutta oma-aloitteisesti. Sinänsä tämä vastaisi yhteisöjä koskevan lainsäädännön yleistä pyrkimystä tehdä hybridikokousten järjestämisestä mahdollisimman sujuvaa eri tilanteissa.

Esityksen perustelujen mukaan etäosallistumisen mahdollistamista koskeva vaatimus tulee tehdä kokouksen järjestävälle taholle niin hyvissä ajoin ennen kokousta, että etäkokousoosallistumisen edellyttämät järjestelyt on mahdollista toteuttaa. Esitykseen ei kuitenkaan sisälly mainintaa siitä, että etäosallistumisesta tulisi kertoa kokouskutsussa. Todettakoon, että yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä (kuten edellä mainituissa laeissa) on tavallista edellyttää etäosallistumismahdollisuuden mainitsemista kokouskutsussa. Tällöin myös etäosallistumista koskeva vaatimus tulee lähtökohtaisesti tehdä niin ajoissa, että se voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Ajatuksena on, että näin osakkaat voivat saada etäosallistumismahdollisuudesta, sen teknisestä toteutuksesta ja tähän liittyvistä vaatimuksista tiedon riittävän ajoissa ja tavalla, joka ilmentää myös osakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Oikeusministeriön mielestä esitystä tulisi jatkovalmistelussa tarkistaa siten, että etäosallistumismahdollisuus tulisi mainituksi kokouskutsussa.

Hybridikokouksen aikana teknisissä yhteyksissä voi ilmetä yllättäviä häiriöitä. Esityksessä tämä on tunnistettu toteamalla, että "hybridikokouksen etäosallistujalle ei välttämättä ole mahdollista kaikissa tilanteissa taata mahdollisuutta seurata täysimääräisesti kaikkea kokoussalissa tapahtuvaa ja että hetkittäin voi tapahtua esimerkiksi tietoliikenneyhteyden häiriöistä johtuvia katkoksia tai muita vastaavia seikkoja, jotka vaikeuttavat kokoukseen osallistumista" (s. 1–2). Tällaisia tilanteita silmällä pitäen perusteluissa ohjeistetaan kokouksen puheenjohtajaa toistamaan yhteyshäiriöiden aikaisten puheenvuorojen olennainen sisältö etäosallistujille. Käytännössä näin voidaan ratkoa lähinnä verrat lyhyistä yhteyskatkoksista johtuvia haasteita. Kokouksen aikana voi kuitenkin ilmetä myös isompia etäosallistumisjärjestelyjen häiriöitä, jotka voivat mahdollisesti vaikuttaa myös kokousten päätösten pätevyyyteen tai joiden korjaaminen voisi viivästyttää kokousta olennaisesti. Yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä tällaisiin tilanteisiin on varauduttu säätämällä kokouksen puheenjohtajan toimivallasta keskeyttää kokous ja päättää sen jatkamisesta myöhemmin (ks. esim. osakeyhtiölain 5 luvun 24 §:n 3 momentti, asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 24 §:n 3 momentti). Edellytyksenä on, että keskeytys ja mahdollinen jatkokokouksen ajankohta sekä tekninen toteutus saatetaan hyvissä ajoin osakkaiden tietoon. Yllä tarkoitettuja häiriöitä ja siten tarve jatkokokouksen järjestämiselle voisi oletettavasti ilmetä myös osakskuntien hybridikokouksissa. Oikeusministeriön mielestä esityksessä tulisi täten varautua myös tällaisiin häiriötilanteisiin, esimerkiksi jatkettun kokouksen pitämistä koskevin säännösehdotuksin.

Yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä voidaan myös edellyttää, että osakas ilmoittaa etäosallistumisestaan etukäteen. Tällainen ilmoitus voi olla myös sitova (ks. esim. osakeyhtiölain 5 luvun 7 §:n 3 momentti ja asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 7 §:n 3 momentti). Ajatuksena on, että etukäteinen tieto etänä ja paikalla osallistuvien määrästä helpottaa kokousjärjestelyjen tekemistä. Oikeusministeriö

esittää harkittavaksi, olisiko myös yhteisaluelakiin aiheellista lisätä säännös osakkaan etäosallistumista koskevasta ilmoituksesta.

Esityksessä säännösehdotukseen on palautettu edustajistoa koskeva sääntely. Oikeusministeriön aiempaan lausuntoon sisältyi ehdotettuja edustajiston poistamista koskevia huomioita. Mikäli edustajistoa ei ehdotetakaan poistettavaksi, eivät oikeusministeriön aiemmassa lausunnossaan peräämät täydennykset esimerkiksi edustajistoa koskeviin siirtymäsäännöksiin ole luonnollisesti enää ajankohtaisia.

Osastopäällikkö

Liisa Huhtala

Erityisasiantuntija

Mari Pihalehto

Jakelu MMM Maa- ja metsätalousministeriö

Tiedoksi

VN/1242/2025-OM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: